
Istungidokument

A9-0258/2021

27.7.2021

RAPORT

arengupoliitika rolli kohta vastusena elurikkuse kaole arenguriikides seoses
2030. aasta tegevuskava täitmisega
(2020/2274(INI))

Arengukomisjon

Raportöör: Michèle Rivasi

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS.....	23
NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS.....	24

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

arengupoliitika rolli kohta vastusena elurikkuse kaole arenguriikides seoses 2030. aasta tegevuskava täitmisega (2020/2274(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Rahvusvahelist Looduse ja Loodusvarade Kaitse Liitu,
- võttes arvesse ÜRO 1992. aasta bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni ja selle osaliste konverentsi eelseisvat 15. istungjärku (COP 15),
- võttes arvesse taimegeneetiliste ressursside toiduks ja põllumajanduse tarbeks kasutamise rahvusvahelist lepingut,
- võttes arvesse ÜRO 2007. aasta põlisrahvaste õiguste deklaratsiooni,
- võttes arvesse ÜRO 2018. aasta deklaratsiooni talunike ja muude maapiirkondades töötavate inimeste õiguste kohta,
- võttes arvesse ÜRO valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) 2019. aasta eriaruannet kliimamuutuste ja maa kohta,
- võttes arvesse IPCC 2019. aasta eriaruannet ookeani ja krüosfääri kohta muutuvast kliimas,
- võttes arvesse valitsustevahelise bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitleva teaduslik-poliitilise foorumi (IPBES) 2019. aastal avaldatud bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste ülemaailmse hindamise aruannet,
- võttes arvesse valitsustevahelise bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitleva teaduslik-poliitilise foorumi 29. oktoobri 2020. aasta seminariaruannet elurikkuse ja pandeemia kohta,
- võttes arvesse ÜRO põlisrahvaste õiguste eriraportööri 2016. aastal ÜRO Peaassambleele esitatud aruannet,
- võttes arvesse Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) 1989. aastal vastu võetud konventsiooni nr 169 põlisrahvaste ja hõimurahvaste kohta,
- võttes arvesse bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni sekretariaadi 15. septembri 2020. aasta maailma bioloogilise mitmekesisuse viiendat ülevaadet,
- võttes arvesse 30. septembri 2020. aasta ÜRO bioloogilise mitmekesisuse tippkohtumist,
- võttes arvesse ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja kestliku arengu eesmärke,

- võttes arvesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni,
- võttes arvesse 14. detsembri 2016. aasta bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste konverentsi (COP 13) Cancúni avaldust kestliku karjakasvatuse ja loomakasvatussaaduste edendamise kohta bioloogilise mitmekesisuse kaitseks rohu- ja karjamaadel,
- võttes arvesse maailma toiduga kindlustatuse komitee toiduga kindlustatuse ja toitumise küsimustega tegeleva kõrgetasemelise ekspertide rühma 2019. aasta juuli aruannet „Agroecological and other innovative approaches for sustainable agriculture and food systems that enhance food security and nutrition“ (Agroökoloogilised ja muud uuenduslikud lähenemisviisid kestlikule põllumajandusele ja toidusüsteemidele, mis suurendavad toiduga kindlustatust ja toitumist),
- võttes arvesse 2020. aastal avaldatud ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) aruannet „State of knowledge of soil biodiversity – Status, challenges and potentialities“ (Mulla bioloogilise mitmekesisuse kohased teadmised – seisund, probleemid ja võimalused),
- võttes arvesse ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooni (CITES) ja metsloomade rändliikide kaitse konventsiooni,
- võttes arvesse organisatsiooni Front Line Defenders 2020. aasta üldist analüüsi,
- võttes arvesse Euroopa Keskkonnaameti välja antud Euroopa 2020. aasta bioloogilise mitmekesisuse näitajate ühtlustamist,
- võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 9. märtsi 2020. aasta ühisteatist „Tervikliku Aafrika strateegia suunas“ (JOIN(2020)0004),
- võttes arvesse komisjoni 24. veebruari 2021. aasta teatist „Kliimamuutuste suhtes vastupanuvõimelise Euroopa kujundamine – ELi uus kliimamuutustega kohanemise strateegia“ (COM(2021)0082),
- võttes arvesse komisjoni 20. mai 2020. aasta teatist „Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“ (COM(2020)0381),
- võttes arvesse komisjoni 25. mai 2020. aasta teatist „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 – toome looduse oma ellu tagasi“ (COM(2020)0380),
- võttes arvesse komisjoni 11. juuni 2013. aasta soovitus 2013/396/EL ühiste põhimõtete kohta, mida kohaldatakse liikmesriikide keelava iseloomuga ja kahju hüvitamisele suunatud kollektiivsete õiguskaitsevahendite suhtes ELi õigusest tulenevate õiguste rikkumise puhul¹,
- võttes arvesse komisjoni 23. juuli 2019. aasta teatist „Ulatuslikumad ELi meetmed maailma metsade kaitseks ja taastamiseks“ (COM(2019)0352) ja pärast seda vastu

---

¹ [ELT L 201, 26.7.2013, lk 60.](#)

- võetud nõukogu järeldusi,
- võttes arvesse nõukogu 15. mai 2017. aasta järeldusi põlisrahvaste kohta,
  - võttes arvesse 2017. aasta uut Euroopa arengukonsensust,
  - võttes arvesse 2003. aasta novembris vastu võetud metsaõigusnormide täitmise järelevalvet, metsahaldust ja puidukaubandust käsitlevat ELi tegevuskava,
  - võttes arvesse analüüsi kaubanduse ja bioloogilise mitmekesisuse kohta, mille parlamendi välispoliitika peadirektoraat avaldas juunis 2020²,
  - võttes arvesse ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia vahehinnangut³,
  - võttes arvesse analüüsi „The link between biodiversity loss and the increasing spread of zoonotic diseases“ (Seos bioloogilise mitmekesisuse vähenemise ja zoonootiliste haiguste kasvava leviku vahel), mille parlamendi sisepoliitika peadirektoraat avaldas detsembris 2020⁴,
  - võttes arvesse oma 3. juuli 2018. aasta resolutsiooni maailma põlisrahvaste õiguste rikkumise, sealhulgas maa hõivamise kohta⁵,
  - võttes arvesse uuringut „Indigenous peoples, extractive industries and human rights“ (Põlisrahvad, kaevandustööstus ja inimõigused), mille parlamendi välispoliitika peadirektoraat avaldas septembris 2014⁶,
  - võttes arvesse analüüsi „Keskkonna- ja põlisrahvaste õigustega seotud probleemid Amazonase piirkonnas“, mille parlamendi välispoliitika peadirektoraat avaldas juunis 2020⁷,
  - võttes arvesse oma 22. oktoobri 2020. aasta resolutsiooni soovitusetega komisjonile ELi õigusraamistiku kohta ELi põhjustatava ülemaailmse raadamise peatamiseks ja tagasipööramiseks⁸,
  - võttes arvesse Euroopa rohelist kokkulepet,
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
  - võttes arvesse arengukomisjoni raportit (A9-0258/2021),
- A. arvestades, et umbes 70 % maailma vaestest sõltub elatusvahendite hankimisel otseselt elurikkusest;
- B. arvestades, et suurem osa bioloogilise mitmekesisuse vähenemisest toimub

² [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2020/603494/EXPO_IDA\(2020\)603494_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2020/603494/EXPO_IDA(2020)603494_EN.pdf).

³ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/communication-annex-eu-biodiversity-strategy-2030_en.pdf ja https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2016-0034_ET.html.

⁴ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2020/658217/IPOL_IDA\(2020\)658217_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2020/658217/IPOL_IDA(2020)658217_EN.pdf).

⁵ [ELT C 118, 8.4.2020, lk 15.](#)

⁶ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2014/534980/EXPO_STU\(2014\)534980_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2014/534980/EXPO_STU(2014)534980_EN.pdf).

⁷ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2020/603488/EXPO_IDA\(2020\)603488_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2020/603488/EXPO_IDA(2020)603488_EN.pdf).

⁸ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0285.

arengumaades;

- C. arvestades, et bioloogiline mitmekesisus on endiselt ravimiarenduse oluline allikas;
- D. arvestades, et kõige põhjalikum üldhinnang näitab, et ökosüsteemi teenused toovad kasu 125–140 triljonit USA dollarit aastas, st üle pooleteise korra rohkem kui on globaalne SKP⁹;
- E. arvestades, et bioloogilist mitmekesisust mõjutavad kliimamuutused ning see aitab olulisel määral kaasa kliimamuutuste leevendamisele ja nendega kohanemisele nende toetatavate ökosüsteemi teenuste kaudu;
- F. arvestades, et bioloogiline mitmekesisus ja ökosüsteemi teenused peaksid järgnevate aastakümnete jooksul vähenema, samas kui praeguse turuväärtusega loodusvaradest saadud ainete ja materjalide (toit, sööt, puit, bioenergia) pakkumine ning nõudlus suureneb;
- G. arvestades, et peamine surve maismaa-, mere- ja muude veeorganismide bioloogilisele mitmekesisusele hõlmab elupaikade kadumist ja killustumist (eriti põllumajanduse laienemise ja intensiivistamise tõttu), loodusvarade (nt kala) liigset kasutamist, reostust, invasiivseid võõrliike ja kliimamuutusi;
- H. arvestades, et vastavalt IPBESi 2019. aasta ülemaailmse hindamise aruandele bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste kohta ei saavutatud enamikku 2020. aasta Aichi bioloogilise mitmekesisuse eesmärkidest;
- I. arvestades, et Maailma Majandusfoorumi 2020. aasta ülemaailmsete riskide aruandes märgiti, et keskkonnariskid on meie maailma majandusele suurimad süsteemsed riskid;
- J. arvestades, et OECD hinnangul on bioloogilisele mitmekesisusele kahjulikud 500 miljardi USA dollari suurused rahavood aastas (tulenevad fossiilkütusest ja põllumajandustoetustest), mis on kümme korda rohkem kui bioloogilise mitmekesisuse säilitamise ja säästva kasutamise ülemaailmsed rahavood, ning arvestades, et tegevusetuse hind bioloogilise mitmekesisuse vähenemise osas on suur ja eeldatavasti suureneb¹⁰;
- K. arvestades, et IPBES märgib, et rohkem kui 30 % uutest haiguste puhangutest põhjustavad maakasutuse muutused, põllumajanduse laienemine ning linnastumine;
- L. arvestades, et hiljutised uuringud näitavad, et maailma olulistel bioloogilise mitmekesisuse kaitsealadel elavad põlisrahvad, kohalikud kogukonnad ja Aafrika juurtega inimesed – kokku 1,65–1,87 miljardit inimest; arvestades, et teine uuring näitab, et 56 % olulistel bioloogilise mitmekesisuse kaitsealadel elavatest inimestest on madala ja madalama keskmise sissetulekuga riikidest; arvestades, et ainult 9 % elab suure sissetulekuga riikides; arvestades, et see rõhutab koalitsiooni Rights and Resources Initiative kohaselt kaitse ebaproportsionaalset mõju maailma lõunapoolsetele riikidele;

---

⁹ Biodiversity: Finance and the Economic and Business Case for Action (Bioloogiline mitmekesisus: rahandus ning majandus- ja äritegevus), kokkuvõte, Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon (OECD), mai 2019, lk 7.

¹⁰ „Biodiversity: Finance and the Economic and Business Case for Action“ (Bioloogiline mitmekesisus: rahandus ning majandus- ja äritegevus), kokkuvõte, OECD, mai 2019.

- M. arvestades, et on teaduslikke tõendeid keeruka seose kohta bioloogilise mitmekesisuse vähenemise ja zoonootiliste haiguste, nagu COVID-19, suureneva riski vahel;
- N. arvestades, et põlisrahvad ja kohalikud kogukonnad sõltuvad oma põhivajaduste rahuldamisel ja elatusvahendite hankimisel suurel määral maast, loodusvaradest ja ökosüsteemidest; võttes arvesse, et nende madal elatustase ning poliitilisest ja majanduslikust elust kõrvalejätmine võivad kaasa tuua olulisi konflikte loodusvarade kasutamise ja maaõiguste asjus;
- O. arvestades, et traditsioonilised põlisrahvaste territooriumid hõlmavad umbes 22 % maailma maismaa pindalast ja ühtivad piirkondadega, kus on 80 % planeedi elurikkusest;
- P. arvestades, et kaitsealadel on küll potentsiaal kogu inimkonna hüvanguks elurikkust kaitsta, aga neid on mõnel juhul seostatud ka põlisrahvaste ja kohalike kogukondade inimõiguste ulatuslike rikkumistega;
- Q. arvestades, et põlisrahvad jäävad vaesematest vaesemate hulka ning põlisrahvaste üks peamisi raskusi kogu maailmas on saavutada oma esivanemate maade õiguslik tunnustamine ühismandina, eriti kui need on kuulutatud kaitstud aladeks;
- R. arvestades, et hinnanguliselt on 50 % kogu maailma kaitsealadest rajatud maadele, kus põlisrahvad traditsiooniliselt elavad ja mida nad kasutavad, ning et see osakaal on suurim Ameerikas, kus see võib Kesk-Ameerikas ületada 90 %;
- S. arvestades, et põlisrahvaste ja kogukondade tavapärase maaomandiõiguste tunnustamata jätmine võib põhjustada maade hõivamist, mis seab ohtu nende elatusvahendite ja võime reageerida kliimamuutustele või bioloogilise mitmekesisuse vähenemisele;
- T. arvestades, et põlisrahvastega tegelev ÜRO eriraportöör on nimetanud kaevandustööstust peamiseks konflikti ja vägivalda allikaks põlisrahvaste territooriumidel;
- U. arvestades, et organisatsiooni Front Line Defenders 2020. aasta globaalse analüüsi kohaselt mõrvati 2020. aastal vähemalt 331 inimõiguste kaitsjat, kellest 69 % olid keskkonnakaitsjad ja 26 % töötasid põlisrahvaste õiguste nimel;
- V. arvestades, et ELi eesmärk on püüelda selle poole, et bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni raames oleks bioloogilise mitmekesisuse kaitse vähemalt 30 %;
- W. arvestades, et üha rohkem uuringuid näitab, et põlisrahvastel ja kohalikel kogukondadel on loodusvarade kestlikuks majandamiseks ja elurikkuse säilitamiseks, samuti maapiirkondade elatusvahendite parandamiseks ning kohalike elanike ja kogukondade vastupanuvõime suurendamiseks ülimalt vajalikud teadmised ja nad mängivad selles väga olulist rolli; arvestades, et ülemaailmseid bioloogilise mitmekesisuse eesmärke ei ole võimalik saavutada, kui ei tunnustata ega järgita põlisrahvaste ja kohalike kogukondade õiguseid;
- X. arvestades, et EL on Euroopa roheline kokkuleppega võtnud suuri ökoloogilisi kohustusi ja seadnud eesmärke, kuid ELi ökoloogiline jalajälg on jätkuvalt suur ja sellel on

arengumaade keskkonnale negatiivsed tagajärjed; arvestades, et kooskõlas kestliku arengu tegevuskavaga aastani 2030 on ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia eesmärk saavutada olukord, kus kõik maailma ökosüsteemid on 2050. aastaks taastatud, need on taastuvad ja piisavalt kaitstud, ning väljendab pühendumust saavutada eesmärk, et 2050. aastaks on lõppenud inimtegevusest tingitud liikide väljasuremine, juhindudes põlvkondadevahelisest vastutusest ja võrdsuspõhimõttest, sealhulgas põlisrahvaste ja kohalike kogukondade täielikust ja tulemuslikust osalemisest ning nende õiguste järgimisest; arvestades, et ELi ja selle liikmesriikide arengumaade toetamise strateegia peaks olema kavandatud nii, et oleks võimalik prognoosida kliimamuutuste ja bioloogilise mitmekesisuse vähenemise mõju;

- Y. arvestades, et elurikkus on väga oluline toiduga kindlustatuse, inimeste heaolu ja arengu jaoks kogu maailmas; arvestades, et inimeste jaoks ökosüsteemidest saadav kasu hõlmab muu hulgas vee ja õhu puhastamist, kahjurite ja haiguste tõrjet, põllumajanduskultuuride tolmlemist, mullaviljakust, geneetilist mitmekesisust, mageveega varustatust, kaitset üleujutuste eest, süsiniku sidumist ning vastupanuvõimet kliimamuutuste suhtes; arvestades, et metsades on üle 75 % maailma maismaa bioloogilisest mitmekesisusest ja üle 25 % maailma elanikkonnast saab oma elatusvahendid metsas leiduvatest ressurssidest; arvestades, et COVID-19 pandeemia on toonud esile põllumajandusliku toidutööstuse ebavõrdsed valdkonnad ning rõhutanud vajadust kohandada ja parandada kestlikult väikepõllumajandustootjate tootmist arengumaades, muuta põllumajanduslikke toidutööstusi ning kujundada põllumajandus ümber kliimaalaselt kestlikuks;
- Z. arvestades, et IPCC 8. augusti 2019. aasta eriaruanne kliimamuutuste ja maa kohta näitab, et põlisrahvad on kliimamuutustega kohanenud juba pikka aega, tuginedes oma traditsioonilistele teadmistele, mis suurendab nende vastupanuvõimet;
- AA. rõhutab, et 24. septembri 2019. aasta IPCC eriaruanne ookeanide ja krüosfääri kohta muutuvast kliimas tõendab seda, et vastupanuvõime tagamiseks on kasulik ühendada teaduslikud ning kohalikud ja põlised teadmised;
- AB. arvestades, et bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni artikli 8 punkt j kohustab osalisriike järgima ning säilitama selliseid kohalike ja põliskogukondade teadmiseid, uuendusi ja tavasid, mis on bioloogilise mitmekesisuse kaitse ja säästva kasutamise seisukohast olulised; arvestades, et bioloogilise mitmekesisuse konventsioon ei sisalda siiski põlisrahvaste inimõiguste selget tunnustamist;
- AC. arvestades, et ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) hinnangul on maailmas kaduma läinud ligikaudu 75 % taimede geneetilisest mitmekesisusest, samas kui praegu toodetakse 75 % maailma toidust vaid 12 taime- ja viiest loomaliigist, ning see ohustab tõsiselt ülemaailmset toiduga kindlustatust;
- AD. arvestades, et geneetilise mitmekesisuse kadumine, eriti kohalike hästi kohanenud tõugude asendamine, vähendab kaitset kahjurite, haiguste ja keskkonnamuutuste, sealhulgas kliimamuutuste eest; arvestades, et põllumajanduse turu globaliseerumine on suurendanud seda, et põllumajanduse bioloogiline mitmekesisus väheneb, mis tähendab väiksemat innovatsioonivõimet ja väiksemat võimet kliimamuutustega kohaneda;
- AE. arvestades, et 30 % liike ähvardavatest ohtudest maailmas on põhjustatud rahvusvahelisest kaubandusest;

- AF. arvestades, et nõrkade institutsioonide ja keskkonnaeeskirjadega riikides võib elurikkuse vähenemist ja hävimist lisaks rahvusvahelisele kaubandusele kiirendada ka looduslike liikidega kaubitsemise, ebaseaduslik kauplemine puidu ja toorainetega;
- AG. arvestades, et ookean on tohutu bioloogilise mitmekesisuse reservuaar ja ülemaailmse kliima peamine regulaator; arvestades, et ookeanide säilitamine on kestliku arengu ja vaesuse kaotamise seisukohalt ülioluline, tagades miljarditele inimestele kestlikud elatusvahendid ja toiduga kindlustatuse; arvestades, et mereökosüsteemide saastumine plastiga on nii ülemaailmne kui ka kohalik probleem, millel võivad olla arengumaades elusloodusele, majandustegevusele ja inimeste tervisele tõsised tagajärjed; arvestades, et selle reostuse ulatust on suuresti alahinnatud ja teadmistes on lünki, eelkõige seoses mõjuga rannikualadele ja kogukondadele; arvestades, et vastavalt ÜRO Keskkonnaprogrammi viimasele aruandele „Neglected: Environmental Justice Impacts of Marine Litter and Plastic Pollution“ (Hooletusse jäetud: mereprügi ja plastireostuse keskkonnavaline õigusemõju) avaldab selline prügi ja reostus haavatavatele isikutele ebaproportsionaalselt suurt mõju, ohustab inimõiguste täielikku ja tõhusat kasutamist ning takistab oluliselt kestliku arengu eesmärkide saavutamist;
- AH. arvestades, et ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia on pühendunud bioloogilise mitmekesisusega seotud geneetiliste ressursside kasutamisest saadava kasu õiglasele jagamisele ning tugiraamistiku edendamisele, kasutades uurimistegevuse, innovatsiooni- ja tehnoloogiavahendeid;
- AI. arvestades, et keskkonnakuriteod, mille rahaline suurus on ÜRO Keskkonnaprogrammi ja Interpoli hinnangul kuni kaks korda suurem kui maailma arenguabi eelarve, kiirendavad bioloogilise mitmekesisuse vähenemist ja kliimamuutusi, eelkõige metsaga seotud kuriteod;
- AJ. arvestades, et bioloogilise mitmekesisuse koondumispaigad ja vaesuse all kannatavad piirkonnad kattuvad, kuna enamik looduskaitsealasid asub riikides, kus esineb palju vaesust ja toiduga kindlustamatust;
- AK. arvestades, et Maldivi Vabariik kutsus oma 3. detsembri 2019. aasta avalduses üles muutma Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuuti, et tunnistada kuritegusid, mis toovad kaasa ökotsiidi;
- AL. arvestades, et IPBES märgib, et rahvusvahelise seadusliku looduslike liikidega kauplemise rahaline väärtus on alates 2005. aastast kasvanud 500 % ja alates 1980. aastatest 2000 %¹¹;
- AM. arvestades, et EL on üks suurimaid eluslooduse ja elusloodusega seotud toodete importijaid kogu maailmas;
- AN. arvestades, et ülemaailmne looduslike liikidega kaubitsemise on organiseeritud piiriülese kuritegevuse üks tulusamaid vorme;
- AO. arvestades, et tavapärase äritegevuse stsenaariumi kohaselt prognoositakse, et 2100. aastaks vähendavad kliimamuutused mõnes troopilises piirkonnas kalade biomassi 30–40 % võrra ja avaldavad suurt mõju mere bioloogilisele mitmekesisusele;

---

¹¹ IPBES bioloogilise mitmekesisuse ja pandeemia seminar, seminari aruanne, 2020, lk 23.

arvestades, et nende piirkondade riigid sõltuvad suurel määral kalandusest, kuid neil puuduvad sotsiaalsed ja rahalised vahendid, et kohaneda ja valmistuda tulevikuks;

- AP. arvestades, et Rahvusvaheline Looduskaitseliit pooldab 2020. aastaks vähemalt 30 % kõikide mereelupaikade muutmist kõrgetasemelise kaitsega merekaitsealade võrgustikuks;
- AQ. arvestades, et ebaseaduslik, teatamata ja reguleerimata kalapüük ohustab maailma mereressursside kestlikkust, kuna see soodustab nende liigkasutust;
1. väljendab muret tõsiasi üle, et elurikkuse ja ökosüsteemi teenuste kadumine takistab kestliku arengu eesmärkide puhul umbes 80 % hinnatud eesmärkide saavutamist; nõuab, et EL jätkaks jõupingutusi oma bioloogilise mitmekesisuse jalajälje vähendamiseks kogu maailmas ja viiks selle kooskõlla planeedi taluvuspiiridega;
  2. juhib tähelepanu sellele, et peaaegu pool inimkonnast saab oma elatusvahendid otseselt loodusvaradest ning paljud kõige haavatavamad ja vaesemad inimesed sõltuvad otseselt bioloogilisest mitmekesisusest, et rahuldada oma igapäevased toimetulekuvajadused; rõhutab seetõttu, et bioloogilise mitmekesisuse vähenemine võib süvendada ebavõrdsust ja kõige haavatavamate inimeste tõrjutust, vähendades nende juurdepääsu tervislikele eluviisidele ning kahandades nende valikuvabadust ja tegevusi; tuletab meelde, et bioloogilist mitmekesisust ohustavad kliimamuutused, mis süvendavad nende inimeste haavatavust ning õhonestavad nende põhiõigusi ja väärikust; on seisukohal, et arengumaid tuleb toetada tõhusa kliimamuutuste leevendamise ja sellega kohanemise poliitika väljatöötamisel ja rakendamisel;
  3. nõuab, et EL tegeleks igakülselt elurikkuse kao algpõhjustega ning integreeriks ressursside säilitamise, kestliku kasutamise ja ökosüsteemide taastamise kohustused oma välis- ja arengukoostööpoliitikasse ning partnerlusse kooskõlas poliitikavaldkondade arengusidususe põhimõttega, et vähendada survet bioloogilisele mitmekesisusele kogu maailmas;
  4. tuletab meelde, et kestlik areng nõuab hea tasakaalu loomist majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnamõõtme vahel; tuletab samuti meelde, et elurikkuse kaitsmine, kestlik kasutamine ja taastamine on hädavajalik paljude arengupoliitika eesmärkide, sealhulgas inimeste tervise, kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise, varajase hoiatamise, katastroofiohu vähendamise, vee-, toidu- ja toitumisalase kindlustatuse, maaelu arengu ja töökohtade loomise, metsade säästliku kasutamise, agroökosüsteemide ja vastupidavate toidusüsteemide loomise või säilitamise saavutamiseks; tuletab meelde, et ökosüsteemi halvenemine avaldab ebaproportsionaalselt suurt kahjulikku mõju vaestele, eelkõige naistele ja noortele, samuti põlisrahvastele ning teistele loodusvaradest sõltuvatele kogukondadele;
  5. rõhutab, et EL vastutab ka bioloogilise mitmekesisuse ülemaailmse kaitsmise ja selle säästva kasutamise eest; rõhutab, et ELi bioloogilise mitmekesisuse eesmärgid ja alaeesmärgid peaksid põhinema usaldusväärsetel teaduslikult põhjendatud teadmistel ning olema täielikult integreeritud liidu välistegevusse, eelkõige partnerlusstrateegiate ja -lepingute, sealhulgas arengumaadega sõlmitud kalanduskokkulepete osas; nõuab tungivalt, et sellistes riikides tuleks tugevdada säilitamise ja taastamisega seotud jõupingutusi, eriti piirkondlikul tasandil;

6. tuletab meelde, et EL ja arenenud kolmandad riigid vastutavad bioloogilise mitmekesisuse vähenemise eest ülemaailmsel tasandil; nõuab, et EL suurendaks rahalist ja tehnilist tuge kogu maailma arengumaadele, et saavutada uued ülemaailmsed eesmärgid, võidelda keskkonnakuritegude ja bioloogilise mitmekesisuse vähenemise põhjuste vastu;
7. rõhutab riikide kohust kaitsta ning säästvalt majandada looduslikke ja elurikkaid ökosüsteeme ning kaitsta nendest ökosüsteemidest eluliselt sõltuvate põlisrahvaste, kohalike kogukondade ja Aafrika juurtega inimeste inimõigusi ja maaomandiõigusi;
8. nõuab, et EL ja liikmesriigid lisaksid Euroopa Liidu põhiõiguste hartasse klausli, millega tunnustatakse õigust turvalisele, puhtale, tervislikule ja kestlikule keskkonnale, toetaksid selle õiguse üldist tunnustamist inimõigusena ja toetaksid looduse, bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemide igakülgset kaitset elu alusena, tunnustades kõigi inimeste, sealhulgas tulevaste põlvete vastastikust sõltuvust ja õigust loodusele, eelkõige jõustades ranged läbipaistvuse, üldsuse osalemise ja õiguskaitse kättesaadavuse standardid kooskõlas Århusi konventsiooni ja rahvusvahelise õigusega; sellega seoses ja arvestades seda, et ökosüsteemidele tekitatakse kõige suuremat kahju arengumaades, peab vajalikuks võidelda ökosüsteemidele põhjustatava igasuguse keskkonnakahju vastu, sealhulgas kõigis kolmandates riikides, millega EL teeb koostööd, ja keskkondades, millest maailma vaesed sõltuvad, ning vajaduse korral uurida loodusele õiguste andmise asjakohasust ja huvi selle vastu;
9. tunneb tõsist muret bioloogilise mitmekesisuse vähenemise peatamiseks vajalikes andmetes, näitajates ja rahastamises esineva suure lünga ning bioloogilise mitmekesisusega seotud rahastamise aruandluse ja jälgimise vastuolude pärast; tuletab meelde, et konkreetsete, mõõdetavate ja kvantitatiivsete eesmärkide ja näitajate seadmine 2020. aasta järgsele raamistikule on hädavajalik progressi jälgimise võime parandamiseks;
10. väljendab heameelt Aafrika suure rohelise müüri algatuse üle ja kutsub komisjoni üles seda projekti toetama;
11. nõuab, et EL ja liikmesriigid suurendaksid pingutusi elurikkuse ja ökosüsteemi teenuste paremaks hindamiseks ja väärtustamiseks ning integreeriks need väärtused otsuste tegemise protsessi;
12. väljendab heameelt asjaolu üle, et naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Gloaalne Euroopa“ aitab kaasa mitmeaastase finantsraamistiku üldisele bioloogilise mitmekesisuse eesmärgile; toonitab, et naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ kavandamine, kontrollimine ja järelevalve on ELi üleilmsete elurikkuse eesmärkide saavutamisel põhiline; tuletab meelde, et naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Gloaalne Euroopa“ peaks aitama eraldada 2024. aastal mitmeaastase finantsraamistiku iga-aastastest kulutustest 7,5 % bioloogilise mitmekesisuse eesmärkide jaoks ning alates 2026. aastast mitmeaastase finantsraamistiku iga-aastastest kulutustest 10 % bioloogilise mitmekesisuse eesmärkide jaoks; kutsub rakendama ELi kulutustes ja programmides tõhusalt olulise kahju ärahoidmise põhimõtet; nõuab ELi elurikkuse alase välispoliitika aruandlus- ja seireraamistiku parandamist, muu hulgas üksikasjalike sätete kaudu bioloogilise mitmekesisuse eesmärkide ja näitajate kohta; kutsub ELi ja

liikmesriike üles laialdasemalt edendama teadusuuringuid ja innovatsiooni bioloogilise mitmekesisuse säilitamise ja kaitse kohta, ning edendama agroökoloogilisi lahendusi, et saavutada peamised arengueelised, aidates seeläbi rakendada kestliku arengu eesmärke;

13. väljendab kahetsust, et ELi väliseelarve elurikkuse poliitika toetamiseks on tunduvat väiksem kui eelarve, mille sihtotstarve on kliimamuutuste poliitika toetamine; nõuab kooskõlas mitmeaastase finantsraamistiku lepinguga bioloogilise mitmekesisuse kaitseks eraldatavate vahendite tõhusat suurendamist ning tehnilise abi andmist täiendavate ressursside mobiliseerimise vahendite väljatöötamiseks, et täita bioloogilise mitmekesisuse alaseid ülemaailmseid kohustusi; rõhutab vajadust jälgida keskkonnale kahjulikke toetusi, neist teatada ja need järk-järgult kaotada ning suunata need bioloogilist mitmekesisust säästvate tegevusele, mis on kooskõlas kestliku arengu tegevuskavaga aastani 2030 ning asjakohaste rahvusvaheliste konventsioonide ja kohustustega; nõuab, et märkimisväärne osa kliimameetmetele pühendatud ELi ametlikust arenguabist suunataks bioloogilise mitmekesisuse säilitamisega kaasnevate hüvede jaoks kliima leevendamisel ja sellega kohanemisel;
14. nõuab, et EL võtaks vastu kohustusliku hoolsuskohustust käsitleva õigusakti, mis paneks ettevõtjad ja nende rahastajad otseselt vastutama, et nende imporditavate kaupade tootmisel ei ole rikutud inimõiguseid, hõivatud maad ega kahjustatud keskkonda (sh raadatud metsi ega vähendatud bioloogilist mitmekesisust); nõuab laiemalt, et EL nõuaks ettevõtelt ja finantsasutustelt oma bioloogilise mitmekesisusega seotud kohustuste suurendamist, näiteks jõuliste ja kohustuslike sätete abil, mis käsitlevad mõju hindamist, riskijuhtimist, avalikustamist ja väliseid aruandlusnõudeid; kutsub OECDd üles töötama välja praktilisi meetmeid hoolsuskohustuse ja bioloogilise mitmekesisuse valdkonnas, et toetada ettevõtete jõupingutusi;
15. väljendab heameelt komisjoni võetud kohustuse üle töötada välja seadusandlik ettepanek ettevõtete kohustusliku inimõiguste ja keskkonnaalase hoolsuskohustuse kohta kogu tarneahelas; soovib, et see seadusandlik ettepanek peaks toetama ja hõlbustama keskkonna- ja kliimamuutuste tagajärgede mõõtmise ühiste meetodite kujundamist; rõhutab tõhusa, sisuka ja teadliku konsulteerimise tähtsust kõigi mõjutatud või potentsiaalselt mõjutatud sidusrühmadega, nagu inimõiguste ja keskkonna kaitsjad, kodanikuühiskond, ametiühingud ning põlisrahvad ja kohalikud kogukonnad; peab kahetsusväärseks tõsiseid puudusi ÜRO raamistiku „Kaitsta, austada ja heastada“ ning äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtete rakendamisel põlisrahvaste õiguste ja maaga seotud õiguste suhtes; nõuab veel kord, et EL osaleks konstruktiivselt ÜRO Inimõiguste Nõukogu töös rahvusvahelise õiguslikult siduva instrumendi loomiseks, millega reguleeritakse rahvusvahelises inimõigustealases õiguses rahvusvaheliste korporatsioonide ja teiste äriettevõtete tegevust ning mis peaks sisaldama spetsiaalseid norme põlisrahvaste kaitseks;
16. kordab oma nõudmist, et komisjon esitaks kiiresti ettepaneku ELi õigusraamistiku kohta, mille eesmärk on peatada ja pöörata tagasi ELi põhjustatav ülemaailmne metsade raadamine ning metsade seisundi halvenemine ning millega kehtestatakse ettevõtetele nõue läbi viia hoolsuskohustus tagamaks, et ELis turustatavad tooted ei ole seotud metsade raadamise, looduslike ökosüsteemide muutmise ega põlisrahvaste ja kohalike kogukondade õiguste rikkumistega;

Poliitikavaldkondade arengusidusus

17. tuletab meelde, et ELi elurikkuse alase välispoliitika tulemuslikkus sõltub elurikkuse ja teiste peamiste ELi välispoliitikavaldkondade vahelisest sidususest, näiteks kaubandus- ja investeerimislepingutest;
18. märgib, et IPBESi 2019. aasta bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste ülemaailmse hindamise aruanne näitab bioloogilise mitmekesisuse kaitse lähenemisviisi piiratust maismaa- ja merekaitsealade ulatuse kaudu, mis kujutavad endast mõnda vähestest osaliselt saavutatud Aichi bioloogilise mitmekesisuse eesmärkidest;
19. rõhutab, et bioloogiline mitmekesisus on paljude majandustegevuste keskmes, eelkõige otseselt loodusel ja elujõulistel ökosüsteemidel põhinevate põllumajanduskultuuride ja loomakasvatuse, metsanduse, kalanduse ning paljude turismi vormidega seotud tegevuste keskmes; nõuab tungivalt, et EL integreeriks bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenused kõigisse seotud poliitikavaldkondadesse, eelkõige põllumajandus-, kalandus-, metsandus-, energia-, kaevandus-, kaubandus-, turismi- ja kliimamuutuste-, arengu- ja vaesuse vähendamise poliitikasse ja meetmetesse, ning edendaks uuenduslikke ja rakendatavaid lahendusi bioloogilise mitmekesisuse vähenemise vastu võitlemiseks, tagades samal ajal kõigile tervisliku, ohutu, kättesaadava ja taskukohase hinnaga toidu;
20. märgib sügava murega, et ELi tarbimine moodustab ligikaudu 10 % raadamise ülemaailmsest osakaalust, eelkõige sõltuvuse tõttu selliste põllumajandustoodete impordist nagu palmiõli, liha, soja, kakao, kohv, mais, puit ja kumm; kordab oma palvet, et komisjon esitaks 2021. aastal ettepaneku ELi õigusraamistiku loomiseks, et peatada ja pöörata tagasi ELi põhjustatav ülemaailmne raadamine, tagades, et ELi turud ja tarbimismustrid ei avaldaks arengumaades metsadele ega elurikkusele negatiivset mõju, võttes arvesse selle järelmõju nende elanikkonnale; nõuab, et EL toetaks neid riike toidusüsteemide kestlikkuse rakendamisel, luues lühikesed tarneahelad, arendades agroökoloogiat, toetades väikepõllumajandustootjaid ning tagades samal ajal maaomandi- ja kohalike kogukondade õigused;
21. nõuab, et EL edendaks oma rahvusvahelises arengutegevuses kestlikke põllumajandustavasid, et kaitsta ja taastada maailma metsi, pöörates erilist tähelepanu veeressursside säästvale majandamisele, degradeerunud pinnase taastamisele ning suurte ökosüsteemi teenuste ja kliimamuutuste leevendamise võimalustega bioloogiliselt mitmekesiste alade kaitsele ja taastamisele; nõuab, et EL kiirendaks oma metsaõigusnormide täitmise järelevalvet, metsahaldust ja puidukaubanduse (FLEGT) tegevuskava ning eelkõige vabatahtlike partnerluse lepingute rakendamist, et vähendada nõudlust ebaseadusliku puidu ja sellega seotud kauplemise järele ning suurendada metsaraiest mõjutatud põlisrahvaste ja kohalike kogukondade õigusi;
22. tuletab meelde, et ELi suurenev nõudlus puidu järele materjalide, energia ja biomajanduse tarbeks ületab pakkumist, mis suurendab impordiga seotud raadamise, maa hõivamise, sundrände ning põlisrahvaste ja kohalike kogukondade õiguste rikkumise ohtu; kinnitab, et ELi bioenergiapoliitika peaks vastama rangetele keskkonnaalastele ja sotsiaalsetele kriteeriumidele;
23. rõhutab, et ELi poolt toetatud investeeringud põllumajandusse, metsandusse või kalandusse või ettevõtetesse, mis mõjutavad pinnast, rohumaid, metsi, vett või merd, peavad olema muu hulgas kooskõlas FAO / maailma toiduga kindlustatuse komitee,

maa-, kalavarude ja metsavalduse vastutustundliku haldamise vabatahtlike suunistega ning FAO / maailma toiduga kindlustatuse komitee toidu- ja põllumajandussüsteemidesse vastutustundliku investeerimise põhimõtetega, et kaitsta ökosüsteeme ja vältida bioloogilise mitmekesisuse vähenemist;

24. nõuab, et tulevase naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi raames seataks esikohale metsade kaitsmine ja taastamine ning bioloogilise mitmekesisuse kaitse; rõhutab, et metsad saavad kliima ja keskkonna jaoks täiel määral oma funktsiooni täita ainult siis, kui neid majandatakse kestlikult;
25. rõhutab, et bioloogilise mitmekesisuse kaitsmine ja kliimamuutuste leevendamine ei toeta üksteist automaatselt; nõuab taastuvenergia direktiivi läbivaatamist, et viia see kooskõlla ELi rahvusvaheliste kohustustega, mis tulenevad kestliku arengu tegevuskavast aastani 2030, Pariisi kokkuleppest ja bioloogilise mitmekesisuse konventsioonist, mis hõlmavad muu hulgas sotsiaalse kestlikkuse kriteeriumide kehtestamist, võttes arvesse maa hõivamise ohtu; rõhutab sellega seoses, et II taastuvenergia direktiiv peab olema kooskõlas omandiõiguse rahvusvaheliste normidega, st ILO konventsiooniga nr 169 ning FAO / maailma toiduga kindlustatuse komitee vabatahtlike suunistega maa omandiõiguste ning toidu- ja põllumajandussüsteemidesse vastutustundliku investeerimise põhimõtete kohta;

Põllumajandus ja kalandus

26. tuletab meelde, et põllumajanduslik toidutööstus ja väikepõllumajandustootjad sõltuvad bioloogilisest mitmekesisusest ning samal ajal ka mõjutavad seda; rõhutab, et bioloogilise mitmekesisuse tulemuslikuks integreerimiseks põllumajanduses on vaja tagada rahaliste stiimulite pakkumine ning vabatahtlikud ja regulatiivsed meetmed, millega edendatakse põllumajandustootjate poolt koolituse, tehnoloogia kasutamise ja innovatsiooni ning heade kestlike põllumajandustavade kaudu bioloogilise mitmekesisuse ja keskkonnakasu omandamist ja pakkumist, mis tähendab muu hulgas piiratud veevarude taastamist ning pinnase degradeerumise ja kõrbestumisega tegelemist; rõhutab, et kooskõlas poliitikavaldkondade arengusiduse põhimõttega tuleks kindlaks teha keskkonnale kahjulikud toetused ja need tuleks järk-järgult kaotada kooskõlas ELi tasandil tehtud otsustega; nõuab seotud ELi toetatavate investeeringute kohustuslikke keskkonnamõju eel- ja järelhindamisi; nõuab sellega seoses, et EL suurendaks arengumaadele antavat rahalist ja tehnilist abi;
27. tuletab meelde, et agroökoloogia ainulaadset suutlikkust ühitada kestlikkuse majanduslik, keskkonnavalne ja sotsiaalne mõõde on tunnustatud valitsustevahelise kliimamuutuste rühma ning valitsustevahelise bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitleva teaduslik-poliitilise foorumi olulistest aruannetes ning Maailmapanga ja FAO juhitud ülemaailmse põllumajanduse hinnangus (rahvusvahelise arengule suunatud põllumajandusteaduste ja tehnoloogia hindamise institutsiooni hinnangus); rõhutab, et põllumajandusele suunatud ELi välisrahastamine peaks olema kooskõlas kestliku arengu tegevuskava aastani 2030, Pariisi kliimakokkuleppe ja ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni ümberkujundava olemusega; on seisukohal, et sellest tulenevalt tuleks esikohale seada investeeringud oludele kohandatud ja ressursitõhusatesse põllumajanduskultuuridesse, agroökoloogiasse, agrometsandusse ja põllumajanduskultuuride mitmekesistamisse;

28. tuletab meelde, et geneetiliselt muundatud seemnete kasutamine on patentidega kaitstud, mis kahjustab väikepõllumajandustootjate ja põlisrahvaste õigust oma seemneid koguda, kasutada, vahetada ja müüa ning mis on sätestatud rahvusvahelises kokkulepetes, näiteks taimegeneetiliste ressursside toidu ja põllumajanduse tarbeks kasutamise rahvusvahelises lepingus, põlisrahvaste õiguste deklaratsioonis ning talunike ja muude maapiirkondades töötavate inimeste õiguste ÜRO deklaratsioonis; tuletab meelde, et geneetiliselt muundatud põllumajanduskultuure seostatakse sageli herbitsiidide laialdase kasutamisega; nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid võtaksid arvesse rahvusvahelistest lepingutest tulenevaid liidu kohustusi ja tagaksid, et arenguabi ei kasutataks arengumaades geneetilise muundamise tehnoloogiate edendamiseks;
29. tuletab meelde, et seemnete ja põllumajanduskultuuride mitmekesisuse suurendamine vastupidavatele sortidele ülemineku kaudu on ülioluline põllumajanduse vastupanuvõime suurendamisel, muutuvate tingimustega kohanemisel, nagu kliimamuutused, bioloogilise mitmekesisuse vähenemine, uued zoonootilised haigused, kahjurid, põud või üleujutus, võttes arvesse toiduainete nõudlust ja toiduga kindlustatust arengumaades; nõuab, et komisjon toetaks oma arenguabi ning kaubandus- ja investeerimispoliitika piires põllumajandust, mis on kooskõlas taimegeneetiliste ressursside toidu ja põllumajanduse tarbeks kasutamise rahvusvahelise lepingu sätetega, mis kaitsevad väikepõllumajandustootjate õigusi säilitada, kontrollida, kaitsta ja arendada oma seemneid ning põlisteadmisi (sealhulgas rahaliselt, tehniliselt, seemnepankade loomiseks, et säilitada ja vahetada traditsioonilisi seemneid, samuti vabakaubanduslepingute raames); rõhutab, et Rahvusvaheline Uute Taimesortide Kaitse Liidu süsteem (UPOV-süsteem) ei vasta arengumaade huvidele, kus on levinud põllumajandustootjate juhitud seemnesüsteemid (mitteametlik seemnesektor) ning seemnete säästmise, kasutamise, vahetamise ja müümise tavad; nõuab tungivalt, et EL edendaks mitteametlikku seemnesüsteemi ja reformiks UPOV-süsteemi selliselt, et väikepõllumajandustootjad saaksid kasutada kogutud seemneid, ning kehtestaks õiglase tulu jaotamise mehhanismi; tuletab meelde komisjoni võetud kohustust seada esikohale kaubandus- ja investeerimislepingutes bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni tõhus rakendamine ning nõuab tungivalt, et EL toetaks kohalikele oludele kohandunud seemnesortide ja põllumajandusettevõtjate kogutud seemnete arendamist, mis kaitseb põllumajandustootjate õigusi säilitada geneetilisi ressursse toiduga kindlustatuse ja kliimamuutustega kohanemise eesmärgil;
30. nõuab, et EL toetaks sellist intellektuaalomandi õiguste korraldust, mis aitab parandada kohalikele oludele kohandatud seemnesortide ja põllumajandusettevõtjate kogutud seemnete arendamist;
31. tuletab meelde, et põllumajanduse ja metsanduse jätkusuutmatud tavad, nagu liigne veevõtt ja ohtlike kemikaalidega saastamine, põhjustavad olulist keskkonna halvenemist ja bioloogilise mitmekesisuse vähenemist; nõuab, et EL toetaks arenguriike nende pingutustes suurendada pestitsiidide ohu reguleerimist, hindaks ja viiks nende pestitsiidide registreerimise vastavusse FAO/WHO rahvusvahelise tegevusjuhendiga pestitsiidide käitlemise kohta, sealhulgas lõunariikide koostöö kaudu, et tugevdada teadusuuringuid ja haridust pestitsiidide alternatiivide osas ning suurendada nende investeringuid agroökoloogilistesse ja mahepõllumajanduslikesse meetoditesse ning tootmisse, sealhulgas kestlikesse kastmis- ja veemajandustavadesse; nõuab lisaks, et EL lõpetaks kogu ELis keelatud taimekaitsevahendite ekspordi kooskõlas ELi kohustustega

seoses poliitikavaldkondade arengusidususe, roheline kokkulepe, kahju mittetekitamise põhimõtte ja 1998. aasta Rotterdami konventsiooniga; kutsub komisjoni üles võtma meetmeid, et keelata ELis keelatud ohtlike ainete eksport EList; kutsub komisjoni üles tagama, et eksporditavad tooted vastaksid samadele standarditele, mida nõutakse Euroopa tootjatelt, vältides ohtlikke aineid, mis on ELis keelatud, ning võimaldades võrdseid tingimusi kogu maailmas;

32. arvestades, et geeniülekanne tehnoloogiad, nagu näiteks geneetiliselt muundatud sääskede puhul vektoritega levivate haiguste tõrjeks, kujutavad endast tõsist ja uut ohtu keskkonnale ja loodusele, tuues sealhulgas kaasa pöördumatuid muutusi toiduahelates ja ökosüsteemides ning vähendades bioloogilist mitmekesisust, millest saadavatest elatusvahenditest sõltuvad maailma kõige vaesemad; kordab oma muret uute õiguslike, keskkonnaalaste, bioohutuse ja juhtimisega seotud probleemide pärast, mis võivad tuleneda geneetiliselt muudetud geeniülekanne organismide keskkonda viimisest, sealhulgas looduskaitse eesmärgil; kordab, et põlisrahvalt ja kohalike kogukondadelt tuleb küsida ning saada vaba, eelnev ja teadlik nõusolek enne sellise tehnoloogia kasutusele võtmist, mis võib mõjutada nende põlisteadmisi, innovatsiooni, tavaid, elatusvahendeid ning maa, ressursside ja vee kasutamist; rõhutab, et seda tuleb teha enne tehnoloogia kasutuselevõttu ning kaasvalt, hõlmates kõik kogukonnad, keda see mõjutada võib; arvestades, et geeniülekanne tehnoloogiad tekitavad muret, sest nende käitumist on raske prognoosida ning geeniülekanne organismid võivad muutuda invasiivseks võõrliigiks, on seisukohal, et vastavalt ettevaatuspõhimõttele peaks olema keelatud geneetiliselt muundatud geeniülekanne organismide levitamine, sealhulgas looduskaitse eesmärgil;
33. tuletab meelde, et mereökosüsteemide kaitse, taastamine ja säästev majandamine on kliima leevendamise strateegia jaoks ülioluline, samas tuleb tagada, et väikekalurite ning rannikualade kogukondade õiguste ja elatusvahenditega arvestatakse; rõhutab, et IPCC eriaruanne ookeani ja krüosfääri kohta muutub kliimas tõendab seda, et vastupanuvõime suurendamiseks on kasulik ühendada teaduslikud ning kohalikud ja põlisteadmised; nõuab tungivalt, et EL arendaks inimõigustel põhinevat lähenemisviisi seoses ookeanide majandamisega;
34. rõhutab, et ligikaudu kolm miljardit inimest kogu maailmas kasutab kalandustooted peamise valgusallikana; rõhutab, et liigne püügivõimsus rahvusvahelise kalakaubanduse raames, nagu näiteks Seišellide vetes asuva kulduim-tuuni puhul, ohustab arengumaade rannikualade kogukondade toiduga kindlustatust ja mereökosüsteeme; tuletab meelde ELi võetud kohustust järgida poliitikavaldkondade arengusidususe ja hea valitsemistava põhimõtteid; on seisukohal, et säästva kalapüügi partnerluslepingud tuleks muuta tõhusamaks, et need oleksid tõeliselt jätkusuutlikud ja kooskõlas parimate olemasolevate teaduslike nõuannetega ning võtaksid arvesse erinevate kehtivate kalanduskokkulepete kumulatiivset mõju; nõuab, et EL toetaks säästvat kalandustegevust arengumaades, et taastada ning kaitsta mere- ja rannikualade ökosüsteeme; rõhutab ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi (ETR-kalapüügi) vastase võitluse jätkamise ja tõhustamise tähtsust, suurendades karistusi sellega seotud kuritegude eest ja eraldades selleks rahalisi vahendeid;
35. kutsub komisjoni üles toetama ülemaailmse suutlikkuse suurendamise programmi loomist mulla bioloogilise mitmekesisuse kasutamiseks ja haldamiseks ning ülemaailmse mulla bioloogilise mitmekesisuse vaatluskeskuse loomist; kutsub

komisjoni üles toetama FAO toidu ja põllumajanduse geneetiliste ressursside ülemaailmse tegevuskava komisjonis käimasolevaid jõupingutusi, et tegeleda toidu ja põllumajanduse bioloogilise mitmekesisuse vähenemisega ning edendada selle säästvat majandamist;

36. rõhutab, et väikekalurid on oma elatusvahendite tõttu otseselt sõltuvad rannikualade ja mere bioloogilisest mitmekesisusest; rõhutab, et maailma ookeanidele ja rannikutele on suureks ohuks jätkusuutmatud kalapüügitavad, kiired kliimamuutused, maismaalt lähtuv veereostus, mis jõuab merre ja ookeani, merereostus, ookeanide seisundi halvenemine, eutrofeerumine ja hapestamine; nõuab tungivalt, et EL ja liikmesriigid võtaksid kõik vajalikud meetmed, et tegeleda merereostuse ja kalavarude vähenemise algpõhjustega, kasutades terviklikku ja integreeritud lähenemisviisi, mis võtab arvesse ELi valdkondliku poliitika välismõju, sealhulgas põllumajanduspoliitikast tulenevat merereostust, et täita tõhusalt oma rahvusvahelised kohustused seoses bioloogilise mitmekesisuse ja kliimamuutustega;
37. juhib tähelepanu arengumaades inimeste põhivajadusi rahuldavate mereressursside tähtsusele; nõuab ookeani tunnustamist ülemaailmse ühise ressursina, et aidata kaasa arengumaade kestliku arengu eesmärkide saavutamisele ning tagada selle tõhus kaitse; kutsub seetõttu komisjoni üles toetama rahvusvahelistel mitmepoolsetel foorumitel, nagu piirkondlikud kalandusorganisatsioonid, mere bioloogilise mitmekesisuse ja mere geneetiliste ressursside juhtimise ambitsioonikat mudelit, mis oleks väljaspool riiklikke jurisdiktsioone; rõhutab lisaks vajadust rakendada teadusepõhist integreeritud ja ökosüsteempõhist lähenemisviisi kõikidele sinise majanduse valdkondadele; rõhutab seetõttu riikide kohustust hoiduda meetmete võtmisest, sealhulgas suuremahulistest arendusprojektidest, mis võivad kahjustada sisemaal ja merel väikekalurite elatusvahendeid, territooriume või juurdepääsuõigusi, välja arvatud juhul, kui nad on andnud eelnevalt vaba ja teadliku nõusoleku, ning tagada, et kohtud kaitsevad selliseid õigusi; rõhutab, et tuleks teha kaevandustööstuse projektide eelhindamised, eelkõige selleks, et hinnata võimalikku negatiivset mõju kohalike kalurikogukondade inimõigustele;

Kaubandus

38. toonitab ELi vastutust elurikkuse kao kaudsete põhjuste vähendamisel, millele saab kaasa aidata, käsitledes arenguriikidega peetavate kaubanduslääbirääkimiste ja dialoogide raames süstemaatiliselt elurikkust ja maa hõivamise vastaseid kaitsemeetmeid;
39. kutsub komisjoni üles hindama põhjalikult, milline mõju on kaubanduslepingutel raadamisele, bioloogilise mitmekesisuse vähenemisele ja inimõigustele, kasutades selleks kestlikkuse mõjuhindamist ning tuginedes usaldusväärsetele kindlatele teaduslikele andmetele ja hindamismeetoditele;
40. juhib tähelepanu, et FAO andmetel läheb umbes kolmandik ülemaailmsest toidust kaduma või raisku ning umbes kolmandik saagikoristusest saadud toiduainetest läheb kaduma kas transpordi käigus või muutmisahelas; nõuab tungivalt, et EL ja liikmesriigid edendaksid tavasid, mis vähendavad ülemaailmset toidukadu ja toidu raiskamist ning kaitseksid arengumaade õigusi toidualasele sõltumatusel, et vähendada vaesust, saavutada toitumisalane kindlustatus ning kaasav, kestlik ja õiglase

ülemaailmne tarneahel ning kohalikud ja piirkondlikud turud, pöörates erilist tähelepanu põllumajanduslikule pereettevõtluusele, et tagada taskukohane ja kättesaadav toit; kutsub sellega seoses üles seadma esikohale kohaliku tootmise ja tarbimise, mis toetavad väikepõllumajandustootjaid, millest on kasu eelkõige naistele ja noortele, tagama kohalike töökohtade loomise ning õiglased hinnad tootjatele ja tarbijatele ning vähendama riikide sõltuvust impordist ning eriti arengumaade haavatavust rahvusvaheliste hinnakõikumiste suhtes;

41. märgib, et ELi vabakaubanduslepingute peatükke kaubanduse ja kestliku arengu kohta ei saa tõhusalt jõustada; palub komisjonil ELi vabakaubanduslepingute raames tõhustada kaubanduse ja kestliku arengu peatükke, eelkõige bioloogilise mitmekesisusega seotud sätete puhul; rõhutab, et tõhusaks jõustamiseks peavad bioloogilise mitmekesisusega seotud sätted ja ELi vabakaubanduslepingute keskkonnaeesmärgid olema selged ja konkreetset ning nende rakendamine kontrollitav; kutsub komisjoni üles kaaluma eelseisva 15-punktilise tegevuskava läbivaatamise käigus täiendavaid meetmeid ja vahendite eraldamist, et oleks võimalik tõhusamalt rakendada kaubanduse ja kestliku arengu peatükke, kohaldades poliitikavaldkondade arengusidususe põhimõtet;
42. juhib tähelepanu, et EL on juba lisanud kaubanduslepingutesse bioloogilise mitmekesisusega seotud muid kui kaubandust käsitlevaid sätteid, märkides samas, et kaaluda võib rakendatavaid, mõõdetavaid ja realistlikke garantiisid;
43. toonitab, et kultuurtaimede ja põllumajandusloomade elurikkus on rahvusvahelise kaubanduse tagajärjel vähenenud; nõuab, et täielikult hinnataks otsest ja kaudset mõju, mida ELi vabakaubanduslepingud elurikkusele avaldavad;
44. kutsub komisjoni üles hoolikalt läbi vaatama oma kaubanduspoliitikat, eelkõige oma majanduspartnerluslepinguid, tagamaks, et see ei oleks vastuolus poliitikavaldkondade arengusidususe põhimõtete, Pariisi kokkuleppe ja roheline kokkuleppega; palub komisjonil ja nõukogul mitte sõlmida uusi vabakaubanduslepinguid, mis võiksid aidata kaasa maailmas üha suurenevale raadamisele ja bioloogilise mitmekesisuse vähenemisele;

Rahvatervis

45. rõhutab, et elurikkuse ja ökosüsteemide hävimine avaldab rahvatervisele nii otsest kui ka kaudset mõju;
46. märgib, et mitmekesine toitumine koos ülemaailmse lähenemisega piirata kaloreid ja liha tarbimist parandaks paljudes piirkondades tervist ja toiduga kindlustatust ning vähendaks oluliselt ka mõju bioloogilisele mitmekesisusele;
47. rõhutab seost bioloogilise mitmekesisuse vähenemise ja zoonootiliste patogeenide leviku vahel; tuletab meelde, et pandeemiaohtu suurendavad inimtekkelised muutused, luues eluslooduse, põllumajandusloomade ja inimeste vahel tihedama kontakti, näiteks maakasutuse muutus, raadamine, põllumajanduse laienemine ja intensiivistamine ning seaduslik ja ebaseaduslik looduslike liikidega kaubitsemine ja nende tarbimine, samuti demograafiline surve; tuletab meelde, et terviseühtsuse põhimõtte rakendamiseks on ülioluline ökoloogiline taastamine; rõhutab laiemalt, et COVID-19 pandeemia on näidanud, kui tähtis on tunnustada inimeste tervise, loomade tervise ja bioloogilise

mitmekesisuse vahelist tihedat seost; rõhutab seetõttu terviseühtsuse põhimõtte olulisust ja sellest tulenevat vajadust pöörata arengumaades rohkem tähelepanu tervishoiule, haiguste ennetamisele ja ravimite kättesaadavusele, tagades kaubandus-, tervishoiu-, teadusuuringute ja innovatsioonipoliitika sidususe arengupoliitika eesmärkidega; palub komisjonil koostöös Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskusega tugevdada ELi meetmeid pandeemiate ja muude terviseohtude vastu, võttes arvesse zoonootiliste pandeemiate ja bioloogilise mitmekesisuse vähenemise vahelisi seoseid, kooskõlas komisjoni uue ettepanekuga tõsiste piiriüleste terviseohtude kohta, tuginedes koostööle ELi partnerriikidega, et vähendada tulevaste zoonootiliste pandeemiate ohtu ja toetada pandeemiaid käsitleva rahvusvahelise lepingu väljatöötamist WHO raames;

48. tuletab meelde, et enamik tervishoius ja haiguste ennetamiseks kasutatavatest ravimitest põhineb elurikkusel, eelkõige kogu maailma taimedel, samas kui paljud olulised ravimid pärinevad põlisteadmistest ja traditsioonilisest meditsiinist;
49. rõhutab probleeme, mida geneetiliste ressursside ja traditsiooniliste teadmistega seotud intellektuaalomandi õigused põhjustavad arenguriikides seoses arstiabi kättesaadavuse, geneeriliste ravimite tootmise ning põllumajandustootjate juurdepääsuga seemnetele;
50. rõhutab vajadust tagada, et looduse geneetilisest ressurssidest saadavat kasu jagataks õiglaselt ja võrdselt ning rõhutab sellega seoses rahvusvaheliste lepingute järjepidevuse vajadust; rõhutab, et geneetiliste ressursside ja nendega seotud traditsiooniliste teadmiste kaitseks vastu võetud eeskirjad peavad vastama põlisrahvaste õiguste edendamiseks ja järgimiseks võetud rahvusvaheliste kohustustele, mis on sätestatud ÜRO 2007. aasta põlisrahvaste õiguste deklaratsioonis ja Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni 1989. aasta konventsioonis nr 169 põlisrahvaste ja hõimurahvaste kohta; rõhutab vajadust kooskõlas direktiiviga 98/44/EÜ¹² avaldada patendimenetluse käigus geneetiliste ressursside päritolu, kui see on teada; kutsub komisjoni üles nõudma, et biopiraatluse tõhusaks ennetamiseks oleksid WTO eeskirjad kooskõlas ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni Nagoya protokolliga;

Põlisrahvad ja kohalikud kogukonnad

51. toonitab tõsiasi, et IPBESi ülemaailmne hindamine näitas põlisrahvaste ja kohalike kogukondade tähtsust elurikkuse kaitsmisel ja ökosüsteemide majandamisel kogu maailmas; peab kahetsusväärseks, et vaatamata oma suurele potentsiaalile ei ole põlisteadmisi tõhusalt kasutatud, samas kui paljude riikide õiguslikus, poliitilises ja institutsioonilises raamistikus ei tunnustata selgesõnaliselt põlis- ja hõimurahvaid ja nende õiguseid ning nende õiguste rakendamine on endiselt suur probleem;
52. rõhutab, et karjakasvatajad ja muud looduspõhised maakasutajad karjamaadel ja looduslikel rohumaadel aitavad kaasa looduslike ja kodustatud liikide bioloogilise mitmekesisuse kaitsele ning säästlikule kasutamisele;
53. rõhutab, et ÜRO põlisrahvaste õiguste eriraportöör on teatanud arvukatest väidetavatest põlisrahvaste õiguste ulatuslikest rikkumistest, mis tulenevad näiteks suurenevast maavarade kaevandamisest, taastuenergia projektide arendamisest, põllumajandusettevõtete laiendamisest, ülisuure infrastruktuuri arendamisest ja

---

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuli 1998. aasta direktiiv 98/44/EÜ, biotehnoloogialeutiste õiguskaitse kohta (EÜT L 213, 30.7.1998, lk 13).

kaitsemeetmetest;

54. nõuab, et EL ja liikmesriigid tõhustaksid ELi rahastatud projektide ja kaubanduslepingute kontrolli, et ennetada ja avastada inimõiguste rikkumisi ning et oleks võimalik selliste rikkumiste vastu võidelda, pöörates erilist tähelepanu sellistele projektidele ja kokkulepetele, mis võivad mõjutada põlisrahvaste ja kohalike kogukondade maid, territooriume või loodusvarasid, sealhulgas seal, kus on tegemist kaitseala loomise või olemasoleva ala laiendamisega; rõhutab, et kestliku arengu mehhanismi eesmärk peaks olema rahastada projekte, millest saavad kasu kliimamuutuste ja bioloogilise mitmekesisuse vähenemise mõju suhtes kõige kaitsetumad, ning projekte tuleks hinnata inimõigustele avalduva mõju seisukohast ja registreerida tuleks ainult positiivse mõjuga projektid; nõuab, et kõik Euroopa finantseerimisasutuste tegevused arenguriikides, eriti Euroopa Investeeringuspanga ja Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga tegevused, peavad olema rangelt vastavuses ELi kliimakohustustega ja järgima õigustepõhist käsitust; nõuab, et tugevdataks ja süvendataks vastavate pankade kaebuste lahendamise mehhanisme selliste üksikisikute või rühmade jaoks, kelle õigusi võib olla sellise tegevusega rikutud ning kellel võib olla õigus õiguskaitsevahenditele;
55. tuletab meelde riikide rahvusvahelise õiguse kohast kohustust tunnustada ja kaitsta põlisrahvaste õigusi omada, arendada, kontrollida ja kasutada oma kogukonnamaad ning osaleda oma loodusvarade majandamises ja kaitsmisel; nõuab tungivalt, et EL tagaks kõigi ametliku arenguabi raames rahastatavate projektide puhul õigustepõhise käsituse, pöörates erilist tähelepanu karjakaasvatavate ning põlisrahvaste ja kohalike kogukondade õigustele, sealhulgas enesemääramisõiguse ja maaomandiõigustele juurdepääsu tunnustamisele, nagu on sätestatud inimõigustealastes lepingutes, eelkõige põlisrahvaste õiguste deklaratsioonis; rõhutab vajadust järgida vaba, eelneva ja teadliku nõusoleku põhimõtet, mis on sätestatud ILO 1989. aasta konventsioonis nr 169 põlisrahvaste ja hõimurahvaste kohta, sealhulgas seoses kõigi otsustega, mis puudutavad kaitsealasid, ning kehtestada vastutus-, kaebuste- ja hüvitismehhanismid põlisrahvaste õiguste rikkumiste eest, eriti kaitsetegevuse kontekstis; palub nendel liikmesriikidel, kes veel ei ole ILO konventsiooni nr 169 ratifitseerinud, seda teha; rõhutab, et ILO konventsioon nr 169 kohustab kõiki ratifitseerivaid riike arendama koordineerivaid meetmeid põlisrahvaste õiguste kaitseks;
56. rõhutab arvukaid väiteid ulatuslike õiguste rikkumiste kohta, mis puudutavad ka keskkonnakaitsjate õigusi, nagu teatas ÜRO inimõiguste kaitsjate olukorra eriraportöör, kes mõistis hukka nende vastu toime pandud rünnakute, tapmisähvarduste ja mõrvade arvu suurenemise; tuletab meelde riikide kohustust kaitsta keskkonnakaitsjaid ja nende perekondi ahistamise, hirmutamise ja vägivalda eest, nagu on sätestatud rahvusvahelises inimõigustealases õiguses, ning tagada nende põhivabadused; nõuab, et EL investeeriks ja tugevdaks veelgi kaitsemehhanisme ja -programme inimõiguste ja keskkonnakaitsjate, samuti põlisrahvaste ja kohalike kogukondade jaoks ning tagaks „ProtectDefenders.eu“ projektide jätkumise; rõhutab vajadust tunnustada nende õigusi, teadmisi ja kogemusi võitluses bioloogilise mitmekesisuse vähenemise ja keskkonna halvenemise vastu;
57. nõuab tungivalt, et EL tagaks selle, et algatus „NaturAfrica“ kaitseks elusloodust ja sellega seotud ökosüsteeme kooskõlas õigustepõhise looduskaitsekäsitusega, mis nõuab asjaomaste põlisrahvaste ja kohalike kogukondade ning neid toetavate

kodanikuühiskonna rühmade vaba, eelnevat ja teadlikku nõusolekut; palub ELil anda selleks tehnilist ja rahalist abi;

58. julgustab ELi ja liikmesriike toetama Aafrika juhtimisstruktuuri, eelkõige Inimõiguste ja Rahvaste Õiguste Aafrika Kohut, et rakendada poliitikaraamistikku „African Union Policy Framework for Pastoralism in Africa“ (Aafrika Liidu poliitikaraamistik karjakasvatuse kohta Aafrikas) ning laiemalt tunnustada karjakasvatajate ja põlisrahvaste õiguseid;
59. rõhutab, et elurikkuse tulemusliku integreerimise eeldus on maaomandiõiguste kindlustamine; märgib siiski, et põlisrahvaste kollektiivsete maaomandiõiguste puudumine on õigustepõhise looduskaitse tulemuslikuks muutmisel peamine takistus;
60. tuletab meelde, et üleminek rohe- ja digimajandusele avaldab kaevandussektorile tohutut mõju ning tuntakse üha enam muret selle üle, et kaevandamine levib tundlikele metsamaastikele, aidates nii kaasa raadamisele ja metsa seisundi halvenemisele; tuletab meelde, et kogu maailma metsadest 80 % on põlisrahvaste traditsioonilised alad ja territooriumid; nõuab, et EL ja liikmesriigid suurendaksid jõupingutusi vastutustundliku ja kestliku kaevandamistava edendamiseks, kiirendades samal ajal üleminekut ringmajandusele; nõuab eelkõige, et EL töötaks välja kogu piirkonda hõlmava kaevandustööstuse raamistiku, mis karistaks inimõigusi rikkunud ettevõtteid ja pakuks õiguskaitset põlisrahvastele, kelle õigusi on rikutud; rõhutab vajadust keelata maavarade uurimine ja kasutamine kõikidel kaitsealadel, sealhulgas rahvusparkides ja maailmapärandi nimistusse olevatel aladel;

Keskkonnakuritegevus

61. toonitab asjaolu, et keskkonnakuriteod ohustavad üleilmselt looduskaitset, kestlikku arengut, stabiilsust ja julgeolekut;
62. rõhutab, et looduslike liikidega kaubitsemine tuleks rahvusvahelise koostöö hõlbustamiseks liigitada raskeks kuriteoks kooskõlas rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooniga, eelkõige kontekstis, kus looduslike liikidega kaubitsemine ja nende tarbimine kujutavad endast märkimisväärset tulevaste pandeemiade ohtu;
63. kutsub komisjoni üles vaatama läbi ELi tegevuskava looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemiseks, et seda võitlust tõhustada; väljendab heameelt komisjoni avaldatud meetmete eelnõu üle, mille eesmärk on tõhusalt keelata elevantiluuga kauplemine ELis; kutsub sellega seoses komisjoni ja liikmesriike üles võtma rahvusvahelisi meetmeid elevantiluu nõudluse peatamiseks ja elevantide salaküttimisega seotud kriisilukorra algpõhjustega tegelemiseks, suurendades koostööd Aafrika riikidega ja neile abi andmist; nõuab keskkonnakuritegude direktiivi¹³ läbivaatamist, laiendades selle kohaldamisala ja kehtestades erisätteid sanktsioonide kohta ning tagades, et keskkonnakuritegusid, sealhulgas ebaseaduslikku kalapüüki, looduslike liikidega seotud kuritegevust ja metsade suhtes toimepandud kuritegusid, loetakse rasketeks kuritegudeks ja nende eest karistatakse piisavalt, eriti kui tegu on organiseeritud kuritegevusega, luues seeläbi tugevad hoiatusvahendid;

---

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/99/EÜ keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu (ELT L 328, 6.12.2008, lk 28).

64. nõuab tungivalt, et riigid, kus on ebaseadusliku looduslike liikidega kaubitsemisega seotud pakkumine, nõudlus ja transiit, tihendaksid oma koostööd, et võidelda sellise kauplemisega kogu ahela ulatuses; nõuab eelkõige tungivalt, et tarnijariikide valitsused:
- i) parandaksid õigusriigi olukorda ja looksid tõhusad hoiatusvahendid, tugevdades kriminaaluurimist, vastutuselevõtmist ja karistuste määramist; ii) sätestaksid karmimad seadused, milles käsitatakse looduslike liikidega ebaseaduslikku kaubitsemist raske kuriteona, mis pälvib sama suurt tähelepanu nagu muud riikidevahelise organiseeritud kuritegevuse vormid; iii) eraldaksid rohkem vahendeid looduslike liikidega seotud kuritegevusega võitlemiseks, eelkõige tugevdaksid elusloodusealast õiguskaitset, kaubanduskontrolle, järelevalvet ning tolli poolt avastamist ja arestimist; iv) kohustaksid rakendama korrupsiooni suhtes nulltolerantsi poliitikat;
65. märgib, et keskkonnakuriteod ohustavad inimeste julgeolekut, kahjustades elatusvahendite jaoks hädavajalikke ressursse, tekitades vägivalda ja konflikte, õhutades korrupsiooni ja põhjustades muud kahju; nõuab tungivalt, et EL muudaks keskkonnakuritegevuse vastase võitluse rahvusvahelise õiguslase koostöö ning mitmepoolsete foorumite strateegiliseks poliitiliseks prioriteediks ja edendaks eelkõige mitmepoolsete keskkonnalepingute järgimist karistuste kehtestamise, parimate tavade vahetamise ja Rahvusvahelise Kriminaalkohtu jurisdiktsiooni laiendamise kaudu, nii et see hõlmaks ökotsiidiks peetavad kuriteod; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles eraldama keskkonnakuritegude ennetamiseks, uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks vajalikud rahalised vahendid ja inimressursid;
66. rõhutab, et rahvusvaheline õigus on arenenud, et võtta omaks uusi kontseptsioone, nagu inimkonna ühispärand, kestlik areng ja tulevased põlvkonnad, kuid rõhutab, et puudub alaline rahvusvaheline mehhanism, et jälgida ja käsitleda keskkonna kahjustamist ja hävitamist, mis põhjustab muutusi üleilmses ühisvaras või ökosüsteemi teenustes; nõuab, et EL ja liikmesriigid toetaksid sel eesmärgil paradigma muutmist, et lisada rahvusvahelisse keskkonnaõigusesse ökotsiid ja tulevaste põlvkondade õigus;
-
- ◦
67. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	13.7.2021
Lõpphääletuse tulemus	+: 16 -: 1 0: 9
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Anna-Michelle Asimakopoulou, Hildegard Bentele, Dominique Bilde, Udo Bullmann, Antoni Comín i Oliveres, Ryszard Czarnecki, Gianna Gancia, Charles Goerens, Mónica Silvana González, Pierrette Herzberger-Fofana, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Beata Kempa, Pierfrancesco Majorino, Erik Marquardt, Janina Ochojska, Jan-Christoph Oetjen, Michèle Rivasi, Marc Tarabella, Miguel Urbán Crespo, Chrysoula Zacharopoulou, Bernhard Zimniok
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Ewa Kopacz, Iskra Mihaylova, Marlene Mortler, Patrizia Toia

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS

16	+
ID	Dominique Bilde, Gianna Gancia
NI	Antoni Comín i Oliveres
Renew	Charles Goerens, Iskra Mihaylova, Jan-Christoph Oetjen, Chrysoula Zacharopoulou
S&D	Udo Bullmann, Mónica Silvana González, Pierfrancesco Majorino, Marc Tarabella, Patrizia Toia
The Left	Miguel Urbán Crespo
Verts/ALE	Pierrette Herzberger-Fofana, Erik Marquardt, Michèle Rivasi

1	-
ID	Bernhard Zimniok

9	0
ECR	Ryszard Czarnecki, Beata Kempa
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Hildegard Bentele, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Ewa Kopacz, Marlene Mortler, Janina Ochojska

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu